

CHLADNÁ KRÁSA

30. 1. 2026 o 17.00
Obecný úrad
Nitrianske Pravno

Otvorenie Zimných slávností
Hornonitria

Vernisáž výstavy
ľudovo-umeleckých výrobkov
drotára Tibora Bartoša
a nožiara Ľuboša Piša

Výstava je prístupná
do 27. 02. 2026
počas stránkových dní Ocu

Regionálne kultúrne centrum v Prievidzi
OZ Hornonitrie a obce pravnianskej doliny
Podujatie sa koná pod záštitou
starostu obce Nitrianske Pravno

TIBOR — — BARTOŠ

Vyštudoval Strednú priemyselnú školu drevársku, odbor konštrukcia a tvorba nábytku a interiéru v Spišskej Novej Vsi, kde v roku 1975 zmaturoval. V rámci štúdia získal základný prehľad o dejinách umenia a začal sa formovať jemu vlastný estetický názor. Lákalo ho spoznať vlastnosti rôzneho materiálu a technicky zvládnuť jeho formovanie, tvarovanie, technológiu spracovania. Pôsobil ako výtvarník prevažne v kultúre.

Vďaka otcovi, ktorý ho naučil pracovať s drevom nadobudol zručnosť, precíznosť a zmysel pre detail. Spoločne prichádzali na spôsoby ako techniku vylepšiť a zdokonaľiť a spod ich rúk vychádzali dóžičky či vianočné ozdoby inkrustované a vylievané cínom.

Tibor Bartoš začínal ako samouk aj so slamou. Tvoril z nej rôzne podnosy, ošĺtky či ozdoby. Neskôr našiel záľubu aj vo vrbovom prúti a lieskových luboch. K týmto materiálom ho priviedol tiež jeho otec.

K práci s drôtom ho inšpiroval Rastislav Haronik. Vďaka predchádzajúcim skúsenostiam, schopnosti pochopiť a zvládnuť rôzny materiál, sa s drôtom zžil veľmi rýchlo. Do tajov vlastností drôtu a rôznych spôsobov jeho spracovania ho zasvätil ozajstný znalec tradičného drotárstva Ladislav Fapoš na jednom zo školení vo Vyšehradom.

Aj dnešný život dáva podnety na uplatnenie drôtu v bežnom živote v domácnosti. Pán Bartoš si výrobky dopredu plánuje – nakreslí si ich v reálnej veľkosti, podľa ktorej vypočíta množstvo a dĺžku

drôtu. Na spracovanie drôtu používa prípravky a nástroje, ktoré si sám navrhol a vyrobil. Technika drôtovania poskytuje naozaj širokú škálu využitia – od kuchynského náradia, mís, cez vešiaky, rôzne držiaky, svietniky až k očarujúcej kombinácii s keramikou riadom. Či už v podobe obdrôtovania prasknutých misiek a nádob, čo im vráti pôvodnú funkčnosť, alebo pridania miske či tanieru novy, exkluzívny vzhľad a využitie. To je to, čo tohto majstra remesla najviac láka. Aby sa pod jeho rukami rodili rôzne predmety hlavne s dôrazom na ich praktické použitie.

Remeselná výroba dáva páňovi Bartošovi možnosť umeleckého vyjadrenia sa a relaxačnej činnosti. Prináša mu radosť, zmysel a pokoj. Okrem samotnej výroby sa zúčastňuje aj jarmokov a rôznych dielní, kde ako lektor odovzdáva svoje vedomosti nadšencom so záujmom o toto tradičné remeslo.

ĽUBOŠ — — PIŠ

Nôž je neodmysliteľný pomocník ľudstva. Jeho príbeh sa začal ešte v dobe kamennej. Základom tohto nástroja sú čepeľ a rúčka. Na prvý pohľad obyčajný predmet sa dnes vyrába prevažne sériovo. Poctivé nožiarske remeslo však nevymrelo. V malej dielni v obci Kanianka vyrába nože majster Ľuboš Piš. Jeho výrobky sú hotové umelecké diela a prekonávajú hranice krajín i kontinentov.

Ľuboš Piš vyrastal na dedine, kde chlapcov od detstva sprevádzal malý vreckový nožík. Aj to bola motivácia, prečo sa neskôr v dospelosti začal venovať výrobe nožov. V minulosti pracoval ako baník. Prácou v dielni pri brúsení banskej techniky získal potrebné zručnosti na precíznu výrobu. Pri výrobe nožov sa z metódy pokus-omyl vypracoval na zručného majstra. Dnes je pre neho kvalita prvoradá.

Majster svoje nože považuje predovšetkým za pracovný nástroj, bez ktorého sa ľudia nezaobídu. Jeho funkčné nože vyžívajú poľovníci, turisti, trampí, kuchári a mnohí ďalší. Okrem dizajnu je dôležitá jeho využiteľnosť na každodennej báze. Správny nôž by mal byť v ruke taký prirodzený, akoby bol jej súčasťou. Všetky komponenty doň musia zapadnúť, aby výsledok nielen dobre slúžil, ale aj lahodil oku. Nožiar musí ovládať viacero remesiel – prácu s oceľou, drevom či inými netradičnými materiálmi, ku ktorým patrí paroží, skameneliny, cudzokrajné dreveniny i mamutovina. Do svojich nožov vkladá už aj vzácne kovy ako zlato a drahé kamene. Oceľovú krásu vyrába viac ako dve desiatky rokov.

Originálne puzdra na mierku k jednotlivým nožom šije jeho manželka Katarína. Má vynikajúci cit pre

detail a používa domáce i cudzokrajné kože, ktoré pochádzajú z Ázie, Malajzie a iných krajín, vždy však s oficiálnymi dokladmi o pôvode a legálnosti. Medzi špeciálne zákazky patril nôž na zavesenie na krk či dobové repliky chladných zbraní pre zberateľov – gladiátorské meče, japonské nože i kuchynské nože pre michelinských šéfkuchárov. Netradičnou objednávkou bol aj nôž – otvárač listov pre pápeža Františka.

Ľuboš Piš je členom Slovenskej asociácie nožiarov, ktorá už niekoľkokrát potvrdila kvalitu jeho výroby. Každý jeho nôž je originál, ktorý má svoju značku. Tá vznikla zo začiatkových písmen jeho krstného mena a priezviska – LP.

CHLADNÁ KRÁSA

Text: Mgr. Bibiána Krpelanová, Ing Radka Tarabčíková
Grafika a foto: Mgr. Petra Chorobová,
archív RKC v PD
Zodpovedná redaktorka: Mgr. Ľudmila Húsková
Vydalo: Regionálne kultúrne centrum v Prievidzi
v rámci projektu Zimné slávnosti Hornonitria 2026
Náklad: 100 ks
2026

30. 1. - 27. 2. 2026
Nitrianske Pravno